

Ece SARIGÜL¹

YENİ NESİL OKUL “ ARAŞTIRAN OKUL ” KİTAP İNCELEMESİ

Bu çalışmada, içinde bulunduğumuz bilgi toplumunda her alanda değişim ve gelişimin olmasıyla birlikte geleneksel eğitim anlayışının yerini yeni çağa uyum sağlayan, bireylere önem veren, araştıran ve kendini sorgulayarak geliştiren bir eğitim sisteminin almasının gerektiği ve okullarında yeni duruma uyum sağlamasını öneren Yeni Nesil Okul “Araştıran Okul” isimli kitap incelenmiştir. Doç. Dr. Mustafa Yavuz’un editörlüğünü yaptığı, sekiz yazar tarafından yazılan, on bir bölümden ve 318 sayfadan oluşan kitapta yeni nesil okulların nasıl olması gerektiği oldukça detaylı olarak anlatılmıştır.

Yeni Nesil Okulun Kavramsal İnşası başlıklı birinci bölümde insanların eğitimden beklentilerinin gittikçe farklılaştığı, bilgi toplumu ve küreselleşmeyle birlikte bir gelişim ve değişim süreci yaşandığı, teknoloji sayesinde bilgiye ulaşmanın çok daha kolay hale geldiği, okullarda dahil olmak üzere her alanda değişim ve gelişim süreci yaşanmaya başlandığı belirtilmiştir. Bu nedenle okulların bu değişim sürecine uyum sağlamak için kendilerini değiştirmeleri ve bu değişime uyum sağlamaları gerektiği önerilmiştir. Kendi değişim ve dönüşüm sürecini yönetemeyen toplumların amaç sürüklenmesi yaşamak zorunda kalabileceği anlatılmış ve geleneksel okullar ile yeni nesil okulların amaç, yapı, kültür ve süreç farklılıkları açısından karşılaştırılmıştır.

Kolay Soru Zor Cevap: En Doğru Okul Hangisi? Yeni Nesil Okul “Araştıran Okul” başlıklı ikinci bölümde çocuğu eğitim çağında alan her anne babanın üzerinde durduğu çocuklarını hangi okula gönderecekleri sorusu detaylı olarak incelenmiş ve velilere tavsiyelerde bulunulmuştur. Okul seçerken öncelikle öğrencilerin sadece sınavlardaki başarısına önem veren okul değil, bireylere saygı duyan, ayırıştırıcı olmayan, demokrasi, hukuk gibi değerlere önem veren, sanatsal ve sportif faaliyet imkanları olan, öğrencilerin kendilerine ayıracak zamanlarının kaldığı, okul çalışanlarının öğrencilerle birlikte öğrendiği ve araştıran bireyler olduğu okulların seçilmesi ve okul çalışanlarının okulda mutlu olup olmadıklarının dikkate alınması gerektiği önerilmiştir. En son olarak da okul seçiminde çocukların da fikirlerine önem vermenin ve çocukların çok iyi tanınmasının gerekliliği anlatılmıştır. Okul seçiminde başarıyı ve mutluluğu etkileyen birçok etken olduğu ifade edilmiştir. Bu etkenlerin tümünün okul

¹ Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı, e.sarigul@yahoo.com.tr

seçimde önemli olması ve değerlendirme yapılırken öğrencinin gözünden de bakılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Yeni Nesil Okulda Liderlik başlıklı üçüncü bölümde “yönetim eğitilmeden eğitim yönetilemez” sözünden yola çıkarak eğitim liderlerinin başarıya ve öğrenci mutluluğuna olan etkisi incelenmiştir. Okul yöneticilerinin öğretmen motivasyonu ve yeterliliklerini de etkileyerek okulun çıktılarında anahtar rol oynayabileceği anlatılmıştır. Okullarda öğrenci başarısının yanında öğrenci mutluluğunun da çok önemli olduğu çeşitli ülkelerden örnekler verilerek anlatılmıştır. Araştıran okul olarak tanımlanan yeni nesil okulların eğitim, öğretmen öğrenme, okul liderliği konusunda yeni nesil bir düşünme biçiminin çıktısı olarak yer alacağı belirtilerek okul liderlerinin bu süreçte bazen lokomotif bazen vagon rolünde olmaları gerektiği ama hiçbir zaman taş olmamaları önerilmiştir. Bunu yapabilmek için liderlerin araştırma okuryazarı olmaları, sürekli araştırmaları ve diğer yöneticilerle iletişim halinde olmaları gerektiği ifade edilmiştir. Yeni nesil okuldaki liderlerin vizyon belirleme, saydamlık ve hesap verilebilirlik, güvenli ve huzurlu bir öğrenme ortamı oluşturma, öğretmen gelişimi gibi rollerini içeren bir tablo oldukça detaylı olarak hazırlanmıştır. Öğrenen, araştıran, işbirliğine önem veren katılımcı, demokratik ve öğrenci vizyonunu geliştirmeye çalışan bir okulun tüm öğrencilerin hakkı olduğu vurgulanmıştır.

Yeni Nesil Okulda Öğrenme başlıklı dördüncü bölümde yeni nesil okulların en önemli özelliğinin öğrencilerin bilen öğrenciden araştırma yapan ve öğrenen öğrenciye dönüştürülmesi süreci olduğu önemle vurgulanmıştır. Sadece öğrenciye bilgi veren okulların acıkan bir insana balık tutmayı öğretmeden sadece balık verilmesinin uzun vadede faydalı olmayacağı örneği verilerek öğrencilere yeni nesil okullarda bilgiye nasıl ulaşacaklarının öğretilmesinin çok daha kalıcı ve faydalı olacağı önerilmiştir. Yeni nesil okulların önemli bir diğer özelliğinin ise bireysel farklılıklara önem vererek bireyin kendi yeterliliklerini dikkate almasının gerekliliği anlatılmıştır. Bireysel farklılıklar zenginlik olarak değerlendirilmekte ve yeni nesil okullarda gerçek hayatın zenginliğini, çeşitliliğini, karmaşasını okula taşıyan bir yansıması olduğunu mezuniyetten sonra ondan farkındalığını ve özgürlüğünü almadığı belirtilmiştir. Yeni nesil okullarda uygulanmak üzere öğretim programına eski çağ tarihi, arkeoloji, yaratıcı yazma, eleştirel düşünme, çevre bilimi, sinema, sağlık ve sosyal yardım, felsefe, nitel araştırma ve istatistik gibi yeni konularında eklenmesi önerilmiştir.

Öğrenme Sürecine Etkin Katılma: Öğrenme Stratejileri ve Yürütücü Biliş başlıklı beşinci bölümde öncelikle öğrenme sürecinde etkin olarak kullanılan ve öğrenmenin nasıl meydana geldiğini farklı süreçlerle açıklamaya çalışan kuramlar üzerinde durulmuştur. Öğrenme sürecine etkin katılabilmek, süreci denetlemek ve yönlendirme yapabilmek için üç tür yürütücü biliş bilgisinin olduğundan bahsedilmiş ve bunlar öğrenci olarak bireyin kendisi hakkındaki bilgi, öğrenme birimi ve strateji bilgisi olarak gruplandırılmıştır. Öğrenme sürecinde kullanılan stratejiler, yürütücü biliş bilgisi ve yürütücü biliş becerileri ilişkisi de detaylı olarak irdelenmiştir. Öğrencilerin başarılarını oldukça etkileyecek olan öğrenme stratejilerinin öğretilmesine önem verilmesi ve stratejilerin kullanımıyla birlikte yeni yürütücü biliş yaşantıları kazanılacağı da önerilmiştir. Öğrenme stratejileri, bilgiyi işleme kuralları, öğrenme stratejilerinin öğretimi, yürütücü biliş bilgisi ve yürütücü biliş becerileri gibi konular detaylı olarak anlatılmıştır. Ekler bölümünde ise öğrencilere faydalı olabilecek doğrudan öğretim uygulama yönergesi, kavram haritaları ve not alma gibi stratejilerin olduğu örnek etkinlikler verilmiştir.

Dil Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar: Anadili ve Yabancı Dil Olarak Türkçe'nin Öğreniminde Uygulamalar başlıklı altıncı bölümde dil öğrenmede kullanılan dil öğrenme stratejileri ve yaklaşımları detaylı olarak anlatılmıştır. Teknolojinin ilerlemesi ile birlikte teknolojik gelişmelerin eğitime de yansımaları olduğu bu nedenle özellikle okula, öğretmene, öğrenciye ve öğrenim araçlarına yüklenen anlamların değişmesi sebebiyle dil öğretiminde teknolojik imkanlardan, yeni yöntemlerden ve tekniklerden de yararlanılması önerilmiştir. Günümüzde sadece öğretim odaklı yöntemlerin yerini öğrencinin kuralları kendilerinin çıkardığı ve beceri haline getirdikleri yöntemlerin aldığı vurgulanmıştır. Dil öğretiminde esas etkenin öğretmen olduğu ve öğretmenlerin aldığı eğitim, iletişim becerileri, dil kullanım yeterliliği, dil öğretme yöntemlerine hakimiyeti ve ölçme değerlendirme işlemlerini uygulayabilme yeterliliği gibi özelliklerinin öğrencilerin öğrenimlerini etkilediği anlatılmıştır. Öğretmenlere ek olarak öğrencilerinde çok önemli roller üstlendiği bu nedenle anadili Türkçe olan öğrencilere çeşitli etkinliklerin yaptırılması gerektiği ve öncelikle dildeki hakimiyet düzeyleri, eksiklikleri belirlenerek bireysel öğrenme yolları belirlendikten sonra uygulamaya geçilmesi yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur. Anadili olarak Türkçe öğreniminde yaygın olarak kullanılan yaklaşım, yöntem ve tekniklerle ilgili olarak da öncelikle geleneksel, davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşımlar alan yazın taraması yapılarak açıklanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin öneminin anlatılmasına ek olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak etkinlik ve materyal örnekleri de örneklerle verilmiş ve öğretmenlere öğrencilerini iyi tanımasını ve konuyu öğrencilerine öğretebilmek için yöntem ve materyallerin bütünleştirilerek ele alınması gerektiği önerilmiştir.

Öğretmen Liderliği -Okul Gelişimi için Kavramsal Bir Model başlıklı yedinci bölümde öncelikle okul gelişimi ve okul değişimi arasındaki farklılıklar anlatılmıştır. Okul değişiminin gelişim anlamına gelmediği ve her değişimin bir gelişim olamayacağı okul gelişimi sürecinin çok daha kapsamlı olduğu çeşitli yazarlardan ve çalışmalardan örnekler verilerek açıklanmıştır. Okul gelişiminin her seviyede okulun desteklenmesi için bir model önerisi yapılmıştır. Bu modele göre okul gelişimi, öğrencinin öğrenmesini geliştirmek için hem sınıf seviyesinde iyileştirme hem de sınıfı destekleyici örgütsel süreçleri geliştirme sürecidir. Bu nedenle okulda nelerin değişmesi gerektiği ve nasıl yapılacağı konusundaki yaklaşımlar incelenmiş ve okulun gelişimi için okulun sadece tek bir alanda değil tüm seviyelerde ve alanlarda bir değişim yapılması gerektiği önerilmiştir. Okul gelişimi ile ilgili kavramsal bir modelinin nasıl olması gerektiği bir tablo halinde verilmiş ve müdür liderliği, öğretmen liderliği gibi kavramlar karşılaştırılarak öğretmen liderliğinin nasıl olması gerektiği açıklanmıştır. Ayrıca okul gelişiminin büyük ölçüde öğretmenlerin liderliğine bağlı olduğu ve öğretmenlerin liderlik yapmadığı durumlarda müdürün tek başına değişimi ve gelişimi sağlamanın zor olduğu önemle vurgulanmıştır. Bir profesyonel öğrenme topluluğunun ortak vizyon, öğrenci öğrenimine yönelik kolektif sorumluluk, işbirliği, yansıtıcı soruşturma, grup öğrenimi ve güven özelliklerine sahip olması gerekmekte olduğu irdelenmiştir. Öğretmenlerin profesyonel öğrenme topluluğu faaliyetleri içinde yer aldıklarında liderlik yapabilme ve başkalarını da bu sürece dahil edebilme şanslarının doğduğu bu nedenle önemli olduğu anlatılmıştır. Öğretmen liderliği, müdür liderliği ve profesyonel öğrenme topluluğu değerlendirilmiş ve bunlara sınıf uygulamaları da eklenmiştir. Öğrenci başarısını sadece sınav sonuçlarıyla eş tutulmaması ve öğrenme motivasyonu da eklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Sonuç olarak, öğretmenlerin birbirleriyle işbirliğinde bulunmada ve değişime öncülük etmelerini sağlayan örgütsel koşullar oluşturmada kilit konumunda oldukları vurgulanmıştır. Müdürlerin desteğiyle öğretmenlerin

liderlik yapmaları durumunda ve mesleki bir öğrenim topluluğu dahilinde işbirlikçi şekilde çalışmalarını halinde, sınıf uygulaması ve öğrenci kazanımlarının iyileşeceği varsayılmaktadır. Bu durumda okul gelişecek ve bu gelişim sürdürülebilir olacağı önerilmiştir.

Yeni Nesil Okulda Teknoloji Entegrasyonu başlıklı sekizinci bölümde teknolojinin çok hızlı gelişmesiyle birlikte teknolojinin de eğitimde mutlaka kullanılması gerektiğinin zorunluluk haline geldiği ve yeni öğrenme modellerinin ortaya çıktığı vurgulanmıştır. Teknolojiden verimli ve etkin bir şekilde yararlanılması gerektiği de anlatılmıştır. Öğrenme ve inovasyon becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri, yaşam ve kariyer becerileri gibi 21 yüzyıl becerilerinin okulda teknoloji entegrasyonu içinde büyük önem taşıdığı açıklanmıştır. Çünkü 21. Yüzyıl becerilerini oluşturan faktörlerin başında teknoloji kullanımı gelmektedir. Teknoloji kullanımı ve teknoloji entegrasyonu arasındaki farklar tablo ile açıklanmıştır. Teknoloji entegrasyonunun belirli plan ve amaçlara yönelik olarak, öğrenmeyi desteklemek, yeni düşünme süreçlerini ortaya koymak, işbirliği yapmak, zaman kazanmak ve zorluk taşıyan aktiviteleri kolaylaştırmak için öğrenciler tarafından kullanılacağı bilgisi paylaşılmıştır. Teknoloji kullanımının ise rastgele olarak teknoloji kullanımına odaklanarak teknolojiyi keyfi olarak kullanmak anlamına geldiği açıklanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan Fatih Projesi'nin özellikleri anlatılmış projenin başarılı olabilmesi için öncelikle teknolojiyi kullanacak öğretmenlerin eğitimine öncelik verilmesi gerektiği önerilmiştir. Yeni nesil okullarda teknoloji entegrasyonunun gerçekleştirilebilmesi için teknolojinin verimli ve etkin kullanıldığı yaklaşım, yöntem ve öğrenme modelleriyle gerçekleştirilebileceği önerilmiştir. Bu modeller TPACK(Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi),Harmanlanmış Eğitim (Blended Learning),Ters Yüz Edilmiş Sınıflar (Flipped Classroom), Web 2.0 Araçları ve Sosyal Medya Destekli Öğrenme olarak detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Teknolojik pedagojik alan bilgisiyle ilgili olarak öğrenme kazanımlarının seçilmesi, yaratıcılık ve yenilikçilik, iletişim ve işbirliği, araştırma ve bilginin akıcılığı, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme, dijital vatandaşlık, teknoloji işlemleri ve kavramlar gibi konular detaylı olarak anlatılmıştır. Ayrıca facebook, twitter'ın eğitimde kullanılmasının faydaları, wikiler, bloglar, youtube ve diğer video paylaşım siteleri hakkında da bilgi verilmiştir. Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının avantajları da anlatılmıştır. Ekler bölümünde ise harmanlanmış öğrenme ve sosyal medya destekli öğrenme için örnek ders planlarına yer verilmiştir.

Gelişen Dünyada Değişen Matematik Eğitimi:21.Yüzyılda Matematik Eğitiminde Yaklaşımlar başlıklı dokuzuncu bölümde her alanda olduğu gibi bilgi artışı ve teknolojik gelişmelerin matematik eğitiminin de etkilediği bu nedenle matematik eğitiminde de yeni arayışlara gidildiği vurgulanmıştır. Günümüzde eğitimin amacının problem çözmeye işine yarayacak bilgiye ulaşabilen ve ulaştığı bilgiyi kullanabilen bireyleri yetiştirmek olduğundan hareketle yeni eğitim modelleri, stratejileri, yöntem ve teknikleri geliştirilmeye çalışıldığı anlatılmıştır. Problem çözme tabanlı öğretim, gerçekçi matematik eğitimi, matematik modelleme ve fen, teknoloji, mühendislik gibi disiplinleri Matematik eğitime entegre etmeyi temel alan FeTeMM (STEM) gibi yaklaşımların ön plana çıkmakta olduğu açıklanmıştır. Uygulamalarla ilgili açıklamalar yapılmış ve özellikle problem çözme tabanlı öğretim matematik modelleme ile FeTeMM (STEM) ise daha detaylı bir şekilde irdelenmiştir. Matematikte başarılı bireyler yetiştirmek için öğrenci merkezli çözümler, risk alma, eğlenme ve işbirliği gibi özellikleri içeren uygulamaların öne çıkarılması gerektiği önerilmektedir. Problem çözme tabanlı matematik öğretimi ve matematik modellemenin gerçek yaşamdan alınan bir probleme çözüm aramak olduğu geleneksel matematik öğretiminde ise gerçek hayat dışından

alınan problemlere problem çözme stratejilerinin kullanımı ile bir sonuç bulma yaklaşımı ön planda olduğu belirtilmiştir. Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik disiplinlerinden oluşan dünyada STEM ülkemizde ise kullanılmaya (FeTeMM) adlandırılan sistemin özellikleri ve matematik öğretiminde kullanılmasına neden ihtiyaç olduğu açıklanmıştır. Yazara göre FeTeMM sayesinde matematik öğretimi sırasında sadece matematik alanında değil, diğer alanlarda da öğrencilerin bilgi ve becerileri artırılır. Teknolojinin matematikte kullanımının FeTeMM eğitiminin örneklerinden birisini teşkil ettiği vurgulanarak dinamik geometri yazılımları ve grafik hesap makineleri gibi teknolojik araçların kullanımı gibi örnekler verilmiştir. Bu sistemin bir diğer özelliği ise diğer disiplinlerle bütünleşik olarak verilmesi olduğu vurgulanmıştır. FeTeMM eğitiminin matematik öğretiminde uygulamalarından da bahsedilmiş ve bir proje tabanlı öğrenme aktivite örneği de bölümde yer almıştır. Ekler bölümünde ise ana yol planı ve sunum rubrikleri sunulmuştur.

Yeni Nesil Denetim başlıklı onuncu bölümde yeni nesil denetimin nasıl olması gerektiği ile ilgili açıklamalar yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur. Eğitim denetiminin ulusal eğitim sistemi, eğitim alt sistemleri, yerel yetkililer, okul, öğretmen ve öğrenci olmak üzere altı seviyede yürütülebileceği ve bu seviyelerin her birinde öğrenciler için etkili bir eğitimin nasıl yapılacağına dair bir dayanak oluşturduğu bir tablo ile gösterilmiştir. Bunlar sırasıyla, öğrenci değerlendirmesi, öğretmen değerlendirilmesi, okul değerlendirilmesi, okul liderlerinin değerlendirilmesi, sistem değerlendirilmesi, alt ulusal sistemlerin değerlendirilmesi ya da politikaların değerlendirilmesi olarak detaylı olarak açıklanmıştır. Denetimin ne anlama geldiği işlevleri ve kontrolden gelişmeye doğru bir değişim gösterdiği vurgulanmıştır. Birçok araştırmacı ve yazarın görüşleri incelenmiş, denetimin öğrenci, öğretmen, okul lideri, okullar ve sistemlerin performansını değerlendirmek ve öğrenciler için nasıl etkili bir eğitim verileceğini gözlemlemek için bir çerçeve olma fonksiyonunu yerine getirdiği belirtilmiştir. Denetimin asıl amacının asıl işlevi olan öğretmeni ve öğrenciyi geliştirmek olduğunu göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Değerlendirmenin ise genel ve biçimlendirici olmak üzere iki türü olduğu, genel değerlendirmenin karar almak, öğretmenin ödüllendirilip ödüllendirilmeyeceği ya da çalışmaya devam edip etmeyeceği gibi bireylerin geleceği hakkında belirleyici kararlar almak için kullanılırken, biçimlendirici değerlendirmenin ise öğretmenlerin var olan yeteneklerini geliştirmek ya da ortaya çıkarmak için öğretmenlere yardımcı olabilecek bilgileri elde etmek için kullanıldığı bilgisi paylaşılmıştır. Hesap verilebilirlik ve denetim arasındaki ilişkiler de detaylı olarak incelenmiş ve performans hesap verilebilirliği, yasal hesap verilebilirlik, öz değerlendirme ya da piyasa hesap verilebilirliği gibi hesap verilebilirlik ile ilgili özellikler vurgulanmıştır. Öğretmen değerlendirilmesi ve denetiminin aynı anlama gelmediği ve aralarındaki farklılıklar amaç, ilişki, gerekçe, içerik, veri odağı, uzmanlık ve bakış açıları bakımından bir tablo halinde incelenmiştir. Okul denetiminin önemi ve dıştan denetimin sıklığı, aşamaları da açıklanmıştır. Dış denetimin sonuçlarının yaygınlaştırılması, raporların dağıtılması, paylaşılması, denetim bulgularının bütünleştirilmesi gibi kavramlar açıklanmış ve dış değerlendiricide olması gereken özellikler de tanımlanmıştır. Denetim öncelikle okul personeli olmak üzere öğrenciler, veliler ve yerel toplum üyeleri gibi diğer paydaşlarla birlikte işbirliği ile uygulanması gerektiği önerilmiştir. İç denetim eğitiminin yapıldığı ülkelerin büyük bir bölümünde okullara iç denetimi yapmaya destek olması için uzmanlık eğitimi önerilmektedir. Ayrıca iç denetim sonuçlarının paylaşımı ve kullanımı ile ilgili olarak ta iç denetim sonuçlarının okulda kullanımı, dış denetimlerde kullanılması, iç denetim bulgularının izleme amaçlı kullanılması, iç denetim sonuçlarının yerel yetkililer tarafından kullanılması gibi

konularda yazar tarafından irdelenmiştir. Öğretmen denetiminin ne anlama geldiği, önemi ve etkisi ise incelenen bir diğer konu olup, adaylık sürecinin tamamlanması, düzenli ve yükselme için değerlendirmeyi tescilleyen performans yönetiminin bir parçası olarak ve ödül uygulamaları için kullanılabileceği söylenmiş ve detaylı olarak incelenmiştir. Öğretmeni kimin değerlendirip, denetleyeceği ise incelenen bir başka önemli konu olup, çeşitli ülkelerdeki iç denetim ve dış denetim yaklaşımlarıyla birlikte merkezi eğitim yetkililerinin öğretmeni denetlemesi, okul müdürlerinin öğretmeni denetlemesi, akran öğretmenlerin öğretmeni denetlemesi, diğer değerlendiricilerin öğretmeni değerlendirmesi ve çoklu değerlendiricilerin kullanımı gibi çeşitli denetim çeşitleri de incelenmiştir. Adil ve güvenilir bir öğretmen denetimi modeli için, iyi öğretim ile ilişkili olan, öğretmen değerlendirme referans standartlarına ihtiyaç bulunduğu belirtilmiş ve öğretmenleri sorumlulukları “planlama ve hazırlık, öğretim, sınıf ortamı ve mesleki sorumluluklar olarak dört grupta toplanmıştır. Öğretmenlerin değerlendirilmesinin değerlendirme süreçlerinin amacına göre zorunlu ya da gönüllü olabileceği değerlendirmenin ise kariyerin önemli aşamalarında ya da adaylığın kaldırılması ya da sözleşmenin yenilenmesi gibi belirli durumlarda periyodik olarak yürütülebileceği bununla birlikte değerlendirmenin sıklığının amacına göre ülkeden ülkeye değişebileceği belirtilmiş ve çeşitli ülkelerden örnekler verilmiştir. Öğretmen gözleminin alan yazın da bahsedilen iki amacı olduğu bunların ise ölçmek ve geliştirmekten ibaret olduğu açıklanmıştır. Öğretmen gözlemleri formal sınıf gözlemleri, informal sınıf gözlemleri ve diğer gözlem uygulamaları olarak üçe ayrılmıştır. Öğretmen değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılan bir aracın öğretmen öz değerlendirilmesi olduğu belirtilmiştir. Öğretmen değerlendirilmesi için çoklu kanıt kaynağının kullanılması ve öğretmen denetiminde alternatif yaklaşımlar da bu bölümde açıklanmıştır. Bu yaklaşımlar sırasıyla öğretim çemberleri, kitap inceleme grupları, ders inceleme grupları, akran koçluğu, eleştirel arkadaş grubu ve eylem araştırmasıdır. Öğretmen değerlendirme sistemlerinin çok önemli olduğu uygunluk, yararlılık, uygulanabilirlik, doğruluk gibi özellikleri içermesi gerektiği vurgulanmıştır. İyi bir denetimin eğitime ilişkin ulusal politikaların aynası ve eğitim sisteminin niteliği ve etkililiğini sağlayan, garanti altına alan temel bir sistem olarak görmeli ve geçmişteki uygulamalarından da dersler çıkararak dünyadaki denetime ilişkin akımların farkında olarak kendine özgü bir denetim sistemi geliştirilmesi önerilmiştir.

Öğrencinin Halinden Anlayan Okul Yeni Nesil Okul Araştıran Okul başlıklı on birinci bölümde bir okulun etkililiğini doğru değerlendirebilmek için öğrencilere bir bütün olarak bakılıp bakılmadığının bilinmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yeni nesil okul yaklaşımında araştırmacılık ön planda olduğu ve okulda ve sınıfta “yönetilebilir düzensizlik” ilkesiyle uyumlu olması gerektiği açıklanmıştır. Bu bölümde 2015-2016 eğitim –öğretim yılında Ankara ve Konya’daki özel ve devlet okullarında öğrenim gören ilkökul-ortaokul-lise düzeyinde olmak üzere 163 öğrenciyle yapılan bir araştırma sonuçları anlatılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin derslerde yaşadıkları duygular içerik analizi yapılarak “uyku ve yorgunluk”, öğrenememe korkusu, öğrenemeyince yaşanan mutsuzluk, öğretmen ve öğrenme ile kurulan duygusal bağ sonucu derste yaşanan mutluluk, otoriter yönetim algısı-demokrasi talebi, ilkökoldan liseye azalan mutluluk olmak üzere beş ana tema altında toplanmış ve öğrencilerin görüş ve duygularıyla birlikte analiz edilmiştir. Sonuç ve öneriler bölümünde ise öğrencilerin mutlulukları, korkuları, kaygıları ve coşkularıyla birlikte birer birey oldukları vurgulanmıştır. Okulun öncelikle bireyin duygularının farkında olması gerektiği kendisiyle barışık, kendisini ve diğerlerini tanıyan bireylerin yetişmesini ancak yeni nesil ve araştıran okulların sağlayacağı ve

bu okullarda öğrencilerin duygusal gelişimlerinin de doğru koşullarda gerçekleştirileceği önerilmiştir.

Sonuç olarak; geleneksel okulların yerini yeni nesil okulların niçin alması gerektiğini ayrıntılı bir şekilde örneklerle açıklayan bu kitabın okul yöneticileri, öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri, öğretim programcıları ve veliler için oldukça faydalı bir kitap olduğunu söylemek mümkündür. Kitapta da önemle vurgulandığı gibi öğrenen, araştıran, işbirliğine önem veren katılımcı, demokratik ve öğrenci vizyonunu geliştirmeye çalışan okullarda eğitim görmek tüm öğrencilerin hakkıdır.

KAYNAK

Yavuz, Mustafa. Ed. (2016). *Yeni Nesil Okul "Araştıran Okul"*. Konya: Eğitim Kitabevi

KAPAK RESMİ

